

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1901. Första Kammaren. N:o 28.

Onsdagen den 8 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollet för den 1 i denna månad.

Anmälles och bordlades:

sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande n:o 9, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af 1 och 8 §§ i grufvestadgan den 16 maj 1884; äfvensom

kammarens tillfälliga utskotts utlåtande n:o 7, i fråga om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning rörande åstadkommandet af förbättrade uppgifter om rikets in- och utförsel af varor m. m.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran statsutskottets nästlidne dag bordlagda memorial och utlåtande n:is 84—86.

Föredrogos å nyo bevillningsutskottets den 4 och 6 innevarande månad bordlagda betänkande n:o 34, i anledning af väckta motioner om införande i bevillningsförordningen af bestämmelser rörande sjelfdeklaration. *Om bestämmelser rörande sjelfdeklaration.*

Friherre Klingspor: Det är icke för att göra något särskildt yrkande, som jag nu uppträder, utan endast därför, att, då denna fråga sist var före i kammaren för några år sedan, jag yttrade mig mot sjelfdeklarationen ur vissa synpunkter. Då jag nu på annat håll i riksdagen utan reservation medverkat till införande deraf, vill jag en-

Om bestämmelser rörande de sjelfdeklaration.
(Forts.)

dast framhålla, att jag fortfarande hyser de betänkligheter jag förut hade beträffande tillämpningen af sjelfdeklaration, sådan den då var föreslagen. Detta berör ju icke frågan i dess närvarande läge, men då regeringen skall taga den under förnyad behandling, har jag ansett mig böra något uttala mig derom.

Enligt 14 § mom. a i det af den ene motionären framlagda förslaget skulle sjelfdeklaration åliggera »egare af fastighet eller sådan innehafvare deraf, som i 2 § omförmäles, så vida för nästföregående år taxeringsvärde af minst 50,000 kronor varit fastigheten åsatt». Jag anser en dylik sjelfdeklaration hvad beträffar fastighet vara komplett onödig. I taxeringslängderna finnes ju hvarenda fastighet och hvarenda hemmanslott upptagen. Om en bevillningsberedning duger till någonting, så bör det väl vara just till att bedöma värdet på dessa fastigheter och hemmanslotter. Sjelfdeklaration skulle också enligt förslaget åliggera allenast dem, som hafva större egendomar, men i fråga om stora egendomscomplex är det kanske omöjligt att lemna de detaljerade uppgifter, som skola aflemnas för de särskilda egendomsdelarne. Dessa hafva kanske varit sammanförda i 50 år eller mera, och ingen, knappast en landtmätare, kan säga gränserna dem emellan. Uppgifterna kunna då icke lemnas utan betydande kostnader och svårigheter. Utom dess vågar jag påstå, att det icke är till någon nytta för bevillningsberedningarna att hafva dessa uppgifter. De belasta ordförandens portfölj med en hel mängd papper, som det gäller för honom att samla och bevara, men någon ledning för taxeringen kunna de icke lemna utöfver den kännedom, bevillningsberedningens ledamöter sjelfva af egen erfarenhet hafva. Och att taga gränsen till 50,000 kronor är så mycket mera oriktigt, som, om anledning finnes att hafva sjelfdeklaration i fråga om fastighet, den snarare skulle gälla, när sönderstyckning egt rum och mindre delar af jorden sålunda fått proportionsvis större värden, närmande sig tomtvärden. Värdet af en sådan del är ju emellertid merendels under 50,000 kronor. Vida rättigare anser jag då vara, att man låter en sådan bestämmelse som den, hvilken innehålles i förslagets 16 §, att, om bevillningsberedningen vill hafva uppgift rörande det ena eller andra förhållandet med en fastighet, egaren eller innehafvaren deraf är skyldig att lemna sådan, få allmän giltighet, så att det föreskrifves blott och bart, att, der bevillningsberedningen önskar närmare uppgifter beträffande en fastighet, egaren eller innehafvaren, om han kan, är skyldig att lemna sådan. Detta är mycket enklare och tillräckligt effektivt. Men med afseende å en sådan allmän bestämmelse, som föreslagits i 14 § mom. a, en sådan bestämmelse, i hvilken man anser sig tvungen att med hänsyn till den stora mängden af små fastighetsegare sätta gränsen så högt som vid 50,000 kronor eller deromkring, vill jag säga, att en sådan insats i sjelfdeklarationen ej är behöflig.

Hvad nu angår den tanke, som ligger till grund för införande af sjelfdeklaration, nemligen tanken på öfvergång till ren inkomstbeskatt-

ning, har jag all anledning att antaga, att Riksdagen icke kommer att acceptera en sådan beskattning hvad jordbruket beträffar, ty det är en ren omöjlighet man kommer in på, om man vill beskatta jordbruket efter inkomsten, så framt man icke vill tillämpa den metod, som föreslås i försvarsutskottets hemställan, att man skulle beräkna inkomst af fastighet efter viss procent af fastighetens taxeringsvärde. Under sådana förhållanden kan jag ännu mindre förstå, att det kan vara anledning att införa en sådan bestämmelse som den i 14 § mom. a. Det är nog många andra bestämmelser också, som inveckla saken och föranleda mycket besvär för de myndigheter — jag menar nu icke statsmyndigheter, utan andra — som det skulle åligga att lemna uppgifter, och jag är för min del nästan säker på, att detta skulle kunna verkställas på enklare sätt.

Om bestämmelser rörande de sjelfdeklaration.
(Forts.)

Jag har yttrat mig endast för att påvisa, att jag i vissa afseenden önskar, att, innan regeringen framlägger det förslag, hvarom framställning nu skall göras, frågan måtte tagas i förnyad, sorgfällig ompröfning. Vidare är det ju naturligt, att, om beskattningsförhållandena skola utveckla sig i större skala, frågan om de bevillningsmyndigheter, som skola ersätta de nuvarande, blir en ganska allvarsam fråga. Detta är dock något, som icke hör till den nu förevarande frågan, hvarför jag endast velat gifva en antydning derom.

Jag har intet yrkande.

Herr Sandberg: Utan att göra något yrkande, vill jag endast uttala min bestämda öfvertygelse, att genom införande af sjelfdeklaration man kommer att hoppa ur askan i elden, att med en sådan deklaration svårigheten att rättvist taxera de skattskyldige snarare skall blifva större, än den är nu, äfvensom att den förhoppning, som uttalats, att införande af sjelfdeklaration skall åstadkomma en väsentlig förökning af statsinkomsterna, nog kommer att visa sig bedräglig.

Herr Cavalli: Den föregående talaren framställde icke något yrkande, och det förefinnes sålunda anledning att antaga, att bevillningsutskottets alldeles enhälliga betänkande skall blifva af kammaren godkändt. Om jag detta oakadt begärt ordet, är det därför, att jag trott det vara min pligt att, då talarens uppfattning åtminstone icke i alla afseenden är enligt min mening den rigtiga, tillse, att den icke kommer att stå här oemotsagd.

Jag ber då blott att få säga, utan att ingå i några detaljer, att jag för min del hoppas, att de grunder, talaren utvecklat, icke måtte blifva bestämmande för den utredning och det förslag, som i händelse af bifall till bevillningsutskottets hemställan kan vara att förvänta från regeringen. Jag förutsätter, att kammaren finner det lämpligast, att jag icke i detalj bemöter hvad den förste ärade talaren anförde. Han sade ju också sjelf, att det endast delvis berörde den nu förevarande frågan.

Jag yrkar bifall till utskottets hemställan.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll kammaren hvad utskottet i föreliggande betänkande hemställt.

Om upphörande af Stockholms stads brandförsäkringskontors frihet från bevillning för inkomst.

Föredrogs å nyo bevillningsutskottets den 4 och 6 i denna månad bordlagda betänkande n:o 35, i anledning af väckt motion angående Stockholms stads brandförsäkringskontors påförande af bevillning för inkomst.

Herr Fränckel: Den föreliggande frågan är, som herrarne finna, icke ny för Riksdagen: den nemligen, om det privilegium, som blifvit meddeladt Stockholms stads brandförsäkringskontor, bör upphävas. Detta privilegium daterar sig så långt tillbaka som från år 1746 och har genom förnyadt nådigt reglemente faststälts år 1807. Bevillningsutskottet har i sitt föreliggande betänkande utgått från den synpunkten, att förhållandena skulle hafva förändrat sig så, att tiden nu borde vara inne att få ett så beskaffadt privilegium som det ifrågavarande upphäfdt. Grunden för detta resonnement är, att det lyckats Stockholms stads brandförsäkringskontor att komma i så goda ekonomiska omständigheter, att det varit i stånd att under de senare åren göra en så kallad utdelning till sina delegare. Derför anser man ställningen vara sådan, att privilegiet bör återtagas och beskattning bör kunna komma i fråga.

Tillser man nu, huru detta ärende vid föregående tillfällen behandlats, skall man finna, att man förut varit ytterst varsam vid bedömande af frågan om förändring af privilegiet, hufvudsakligen af det skäl, att Stockholms stads brandförsäkringskontor icke är att anse såsom en vanlig brandförsäkringsaffär, utan snarare delvis såsom en välgörenhetsinrättning. Vidare torde det icke kunna bestridas, att under årens lopp de olika fastighetsegarne inom Stockholm inträdt i kontoret på basis af det existerande reglementet, således på basis af de medgifvanden, som finnas i det kongl. brefvet af år 1746. Och ordalydelsen i detta kongl. bref är efter mitt förmenande alldeles otvetydigt den, att icke någon beskattning i någon form får åläggas kontoret. På sid. 4 i betänkandet finna herrarne, att Kongl. Maj:t säger i nämnda bref: »I hvilket afseende Vi på det kraftigaste för Oss och Våre efterträdare i nåder försäkre, att samma kapital med dess ränta hvarken nu eller i tillkommande tider, under hvad namn och förevändning det vara må, på något sätt antingen till allmänt eller något annat behof skall röras, ej eller detsamma med någon afgift och kontribution beläggas.» Så angelägen har man varit vid fastställande af de vilkor, på hvilka kontoret skulle arbeta, och det är detta privilegium, som man nu vill söka bryta?

Nå väl, det kan ju anses, att privilegiet är af den föråldrade natur, att tiden nu bör vara inne för Kongl. Maj:t och Riksdagen att upp-

häfva detsamma. För det första synes mig saken då icke längre vara någon bevillningsfråga, utan en lagfråga, i hvilken såväl Kongl. Maj:t som Riksdagen måste fatta beslut. Nu har bevillningsutskottet emellertid i sitt förevarande förslag icke endast velat i så måtto tillmötesgå den enskilde motionärens framställning af en utredning af denna fråga, utan till och med affattat sin kläm så, att Riksdagen redan nu, på grund af den motivering, som föreligger i betänkandet, skulle för sin del besluta och att Kongl. Maj:t sedan skulle underkasta frågan en utredning. Jag skall nu icke uppehålla mig vid huruvida detta är den rätta marschen. Efter mitt förmenande och enligt den erfarenhet, som inom kammaren förefinnes, plägar man låta den utredning, som Kongl. Maj:t godhetsfullt åtager sig att verkställa, föregå ett beslut af Riksdagen och icke, på sätt här är tillämnadt, låta Riksdagen fatta sitt beslut först och sedan låta utredningen komma från Kongl. Maj:t.

*Om upphöran-
de af Stock-
holms stads
brandförsäk-
ringskontors
frihet från
bevillning för
inkomst.*
(Forts.)

Men till den utredningen torde ock höra åtskilligt, som icke är berördt i betänkandet. Jag tänker härvid närmast på det sätt, på hvilket kontoret utöfvat sin verksamhet, och på frågan, huruvida icke denna verksamhet snarare är att hänföra till en välgörenhetsinrättning än till ett affärsföretag. I det fallet ber jag att få fästa uppmärksamheten på att kontoret under årens lopp utan återbetalningsskyldighet bidragit till anläggning af Stockholms stads storartade vattenledning med en kontant summa af 635,000 kronor, att kontoret under årens lopp ökat sin *årliga* afgäld till bestridande af kostnaderna för stadens brandkår till 50,000 kronor, samt att härutöver åtskilliga särdeles dyrbara instrumentalier blifvit för brandkårens räkning anskaffade på kontorets bekostnad.

Nu kan man svara: ja, den saken berör icke staten, den saken är en enskild affär mellan Stockholms stad och brandförsäkringskontoret, och deri bör icke ligga något skäl att låta ifrågavarande privilegium fortvara. Men jag ber att få fästa herrarnes uppmärksamhet på att genom ett så starkt doterande af Stockholms stads brandkår den risk, som staten har i och för sina fastigheter i Stockholm, blir på ett högst afsevärdt och viktigt sätt minskad. Jag ber att i detta afseende få ur yttranden om kommunalskattekomiténs betänkande påvisa, att vid den tid, då detta betänkande afgafs, statens fastigheter inom Stockholm representerade ett värde af 28,000,000 kronor, oberoende värdet af Stockholms slott och det nya riksdagshuset. Hvad det betyder för en egare af fastigheter med sådana värden att för dem kunna påräkna skydd af en god och säker brandkår med till detsamma hörande ändamålsenlig attiralj, torde vara klart för hvar och en. Ur denna synpunkt synes det mig ock vara gifvet, att kontorets verksamhet är för staten af så stor vikt, att man icke i onödan, om jag så får säga, bör röra vid dess privilegium.

Det säges vidare, att, då kontoret nu lyckats komma i den ställning, att det kunnat bereda sina delegare så kallad utdelning, det icke

*Om upphöran-
de af Stock-
holms stads
brandförsäk-
ringskontors
frihet från
bevilning för
inkomst.*
(Forts.)

längre bör vara befriadt från beskattning. De summor, som på detta sätt utdelas, äro dock, i jemförelse med hvad nyss nämndes, försvinnande små, och utdelningen består, såsom herrarne torde hafva sig bekant, icke i annat, än att för fastighet, som i 12 år varit försäkrad i brandförsäkringskontoret, vederböraude eger återbära af de till kontoret inbetalda premierna en krona på tusen af försäkringsvärdet. Ett sådant återbärande kan sväriligen med rätta rubriceras såsom en utdelning, utan är snarare att anse såsom en nedsättning af premierna.

Af hvad jag nu tagit mig friheten påvisa torde kammaren finna, att man efter mitt förmenande omöjligen kan hänföra detta kontors verksamhet till så beskaffad affärsverksamhet, som man under normala förhållanden vill beskatta. Då dertill kommer *dels* den säkerhet, som genom flera kongl. bref blifvit lemnad för privilegiets bestånd, *dels* de afslag, som redan på rikets ständers tid blifvit gjorda på alla framställningar om att man skulle röra vid detsamma, *dels* att bevillningsutskottet i den kläm, som utskottet formulerat, behagat begära, att Riksdagen redan nu skulle förklara, att detta privilegium *bör* undanrödjas — redan nu, innan Kongl. Maj:t gör den utredning, som utskottet sjelft anser vara nödig, — har jag trott, att säkraste utvägen för närvarande torde vara att, i det skick denna fråga nu föreligger, yrka afslag å bevillningsutskottets hemställan, hvilket jag härmed tager mig friheten göra.

Herr Cavalli: Jag ber att få fråga den siste talaren, om icke den motivering, han förebrogte för sitt yrkande, bort vara något annorlunda. Han förfäktade nemligen ett specialintresse så obemantladt, att jag upprigtigt sagdt icke kan tillerkänna en sådan motivering stort värde. Hans slutledning var denna: Derför att Stockholms stad har så stor förmån af detta brandförsäkringskontor, skall staten icke hafva någon skatt af detsamma. Detta var hans egentliga skäl. Talaren anförde också andra skäl, men gaf dem icke samma valör. Han varnade kammaren för att i onödan röra vid det privilegium, som här är i fråga. Han gjorde en sammanställning och trodde sig finna, att bevillningsutskottet år 1901 förfarit vida strängare än bevillningsutskottet vid 1809—1810 årens riksdag. Men så är det väl ändock icke. Bevillningsutskottet vid 1809—1810 årens riksdag ifrågasatte ett fullständigt upphäfvande och borttagande af privilegiet, och under rikets ständers öfverläggningar i frågan höjdes, åtminstone så vidt jag nu kan erinra mig, mot privilegiets borttagande icke någon röst från den synpunkten, att det skulle strida mot några rättsgrunder, utan man åberopade blott, att förhållandet då var sådant, att lämplighets-hänsyn talade för att brandförsäkringskontoret skulle få bibehålla sitt privilegium. Jag vill i detta afseende ock erinra, att den bevilning, som det då var fråga om att brandförsäkringskontoret skulle erlægga, utgick efter en annan, vida högre bevillningsprocent år 1809 än nu för tiden. Derför sade också rikets ständer: vi låta för denna gång

frågan om borttagande af brandförsäkringskontorets privilegium af lämplighetsskäl falla. Bevillningsutskottet i år förfar på följande sätt. Det vill öfverlemna åt Kongl. Maj:t att pröfva, om Kongl. Maj:t för sin del vill medgifva privilegiets upphäfvande. Medgifver Kongl. Maj:t detta, må Kongl. Maj:t till Riksdagen aflåta proposition i saken. Det gäller att få veta, om Kongl. Maj:t gifver sitt samtycke till privilegiets upphörande.

Om upphörande af Stockholms stads brandförsäkringskontors frihet från bevilling för inkomst.
(Forts.)

Röster höjdes inom utskottet för den åsigt, att Riksdagen kunde ensam besluta i denna fråga, men bevillningsutskottets majoritet kom till det slut, att Kongl. Maj:ts samtycke jemväl kräfves. Om således Kongl. Maj:t för sin del anser, att privilegiet är af den beskaffenhet, att det bör bibehållas, så har dermed Riksdagens på bevillningsutskottets hemställan grundade beslut förfallit. Finner åter Kongl. Maj:t för sin del, att privilegiet icke bör bibehållas, så föreslår han Riksdagen att i bevillningsförordningen intaga en bestämmelse derom.

Vidare: detta kontor, dennna inrättning är i realiteten endast en välgörenhetsinrättning, betonade den siste talaren. Ja, sådana »välgörenhetsinrättningar» finnas på andra ställen än i Stockholm. En sådan är de skånska städernas brandförsäkringsinrättning, i hvilken man inträdt under vissa förutsättningar liksom i denna. Efter 12 år i Stockholm och efter 20 år, tror jag, i Skåne får man tillbaka en del af de inbetalda premierna. Om den skånska brandförsäkringsinrättningens beskattning har också, på sätt bevillningsutskottets betänkande omförmäler, tvist uppstått, och Kongl. Maj:t har slutligen förklarar inrättningen skyldig att betala skatt för den utdelning den lemnat till sina delegare. Om något annat är här icke fråga. När nu detta brandkontor kan, såsom den siste talaren upplyste, lemna till Stockholms stads vattenledning 635,000 kronor och till dess brandkår årligen 50,000 kronor och dessutom bekosta vissa dyrbara brandredskap, då är statens anspråk på att få skatt för en liten del af dess inkomst icke så öfverdrifvet. Det fans 1809—10, då ständerna afstodo från sin önskan att uttaga skatt af detta kontor, endast en obetydlig fond, och bevillingen var mellan 15 och 16 procent af inkomsten. Nu finnas fonder, hvilka, såsom det uppgifves i utskottets betänkande, utgjorde i runda tal år 1877: 11,800,000 kronor, år 1878: 11,930,000 kronor, år 1879: 12,500,000 kronor och år 1900 stigit till nära 27,000,000 kronor. Ja, tror kammaren verkligt, att man bör ömma så mycket för denna »välgörenhetsinrättning», att icke Riksdagen kan för sin del upphäfva det privilegium, som detta kontor har? Och märk väl, afsigten är icke, att Riksdagen skall ensam besluta, huruvida detta privilegium skulle fortfara eller icke, utan Riksdagen öfverlemnar jemväl åt Kongl. Maj:t att i ämnet besluta.

På grund af hvad jag sålunda anfört hemställer jag om bifall till utskottets förslag.

Om upphöran-
de af Stock-
holms stads
brandförsäk-
ringskontors
frihet från
bevällning för
inkomst.
(Forts.)

Herr Fränckel: Jag kan icke underlåta att besvara några inkast, som bevillningsutskottets ärade ordförande gjorde mot mitt anförande.

Han gjorde en jemförelse med de skånska städernas brandförsäkringsverk och sade, att man der också inträder såsom delegare enligt reglementet. Jag ber dock att få påpeka, att jag uttryckligen betonade, att i detta kontor i Stockholm hafva delegarne inträdt på grund af ett reglemente, som innehåller detta af Kongl. Maj:t och Riksdagen godkända privilegium.

Han sade vidare, att rikets ständer 1809—10 frånträdde sin önskan att beskatta kontoret. Så förhöll sig icke saken. Det var bevillningsutskottet, som på grund af enhälliga beslut i alla fyra stånden måste omändra sitt förslag till bevillningsstadga, så att man der icke bibehöll förslaget om upphäfvande af detta privilegium.

Han yttrade vidare: skulle man icke beskatta dessa fonder, som nu uppgå till 11 à 12 millioner, högst betydande belopp i jemförelse med de summor, som vore i fråga vid 1809—10 årens riksdag? Men han glömde att säga, hvad dessa fonder, som brandkontoret för närvarande eger, betyda. Dessa summor utgöra hufvudsakligen en försäkringsfond, som detta kontor måst samla, då brandriskerna stigit till sådana belopp, att jag endast behöfver nämna för herrarne, att — oberäknadt statsverkets byggnader, som jag nyss nämnde — kontoret har en risk af 330 millioner kronor.

Att under sådana förhållanden försäkringsfonden stigit har icke att göra med möjligheten för brandkontoret att utgöra skatt för sina inkomster.

Han sade vidare, att det var ett egoistiskt intresse, som jag förfäktade, då jag talade om att Stockholms stad har fördel af detta brandförsäkringskontor. Det erkänner jag, att staden har. Men skälet, hvarför jag framdrog detta, var, att *staten* dessutom har så stort intresse häri genom de möjligheter till ett förbättradt brandväsen i Stockholm, hvilket för staten är af mycket större värde, än om den på dessa 300,000 kronor skulle få en skatt af 3,000 kronor pr år. Af detta skäl ansåg jag det för närvarande icke vara lämpligt att röra vid privilegiet.

Den föregående talaren sade vidare, att Riksdagen genom den nu föreslagna formuleringen af klämman icke skulle hafva fattat beslut i saken. Jag skall då be att få uppläsa hvad bevillningsutskottet säger. Det hemställer, att Riksdagen ville tillkännagifva, »det Riksdagen *för sin del* anser, att den Stockholms stads brandförsäkringskontor tillförsäkrade frihet från hvarje afgift och kontribution bör upphöra, samt anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t taga frågan i öfvervägande och derefter till Riksdagen inkomma med den framställning, till hvilken en blifvande utredning må kunna föranleda». Om nu Kongl. Maj:t på grund af denna framställning anser sig sjelf böra pröfva, huruvida beslut bör fattas, om privilegiet bör indragas, hvarför skall då Riksdagen redan nu fatta beslut? Då Riksdagen först begärt en utredning hos

Kongl. Maj:t, kan jag icke finna, att Riksdagen *redan nu* bör besluta i saken. Riksdagen kan ju för Kongl. Maj:t omförmäla, att den anser saken beaktansvärd, men jag har för min del icke kunnat underlåta att, med fäst afseende vid den i utskottets betänkande förekommande redogörelse för huru med privilegiet hittills förfarits, framhålla, att man bör med största varsamhet behandla detsamma.

Om upphörande af Stockholms stads brandförsäkringskontors frihet från inkomst.
(Forts.)

Herr Cavalli: Jag nödgas än en gång taga till ordet emot den siste talaren.

Jag har sagt, och jag nödgas upprepa, att om Riksdagen ansåge, att privilegiet icke borde eftergifvas, så skulle Riksdagen naturligvis icke skriva till Kongl. Maj:t. Nu underrättar Riksdagen Kongl. Maj:t, att Riksdagen för sin del anser, att privilegiet bör tagas bort, och hemställer till Kongl. Maj:t att vidtaga de åtgärder, Kongl. Maj:t pröfvar lämpliga.

Jag anförde såsom ett bevis för kontorets förmåga att betala skatt, att fonderna stigit till stora belopp. Detta vapen sökte den siste talaren vrida mig ur händerna genom att påstå, att de stora fonderna vore nödvändiga för att möta de stegrade riskerna; och därför, säger den siste talaren, har kontoret icke råd att betala skatt för 314,000 kronor. Det gör en utgift för kontoret af 3,140 kronor; men kontoret har råd att betala till Stockholms stads vattenledning 635,000 kronor och till brandkåren 50,000 kronor om året!

Efter det öfverläggningen ansetts härmed slutad, gjordes jemlikt de yrkanden, som derunder förekommit, propositioner, först på bifall till hvad utskottet i förevarande betänkande hemställt samt vidare på afslag derå, och förklarades den förra propositionen, hvilken upprepades, vara med öfvervägande ja besvarad.

Vid förnyad föredragning af bankoutskottets den 4 och 6 innevarande maj bordlagda memorial n:o 10, angående beviljande af anslag för ombyggnad af det för riksbankens räkning inköpta s. k. Donnerska huset i Visby, biföll kammaren hvad utskottet i detta memorial hemställt.

Vid förnyad föredragning af kammarens tillfälliga utskotts den 4 och 6 i denna månad bordlagda utlåtande n:o 6, i anledning af väckta motioner rörande behofvet af lagstadgade anordningar vid transport af timmer sjöledes m. m., biföll kammaren hvad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Vid förnyad föredragning af sammansatta stats- och lagutskottets den 3 och 4 innevarande månad bordlagda utlåtanden:

n:o 4, i anledning af Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen under åttonde hufvudtiteln gjorda framställning angående aflönande af vikarie för lärare eller lärarinna vid af landsting eller stad, som ej i landsting deltagar, inrättadt småskolelärareseminarium,

n:o 5, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående tjänst-årsberäkning i visst fall för lärare eller lärarinna vid folkskola,

n:o 6, i anledning af väckt motion angående skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om statsbidrag till aflönande af vikarier för sådana lärare och lärarinnor vid högre folkskolor, hvilka af sjukdom äro urständsatta att fullgöra sin tjänst,

n:o 7, i anledning af väckt motion om ändring i gällande bestämmelser angående statsbidrag till aflönande af lärare vid folkskolor och småskolor, samt

n:o 8, i anledning af väckt motion om tillägg till lagen angående ansvarighet för skada i följd af jernvägs drift den 12 mars 1886 i syfte att lapp må erhålla ersättning för renar, som dödats af jernvägståg,

biföll kammaren hvad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande kammarens tillfälliga utskotts den 3 och 4 i denna månad bordlagda utlåtande n:o 5, i anledning af väckta förslag om skrivelser till Kongl. Maj:t angående ändrade bestämmelser i fråga om rätten till utskänkning af vin och maltdrycker å lägerplatser.

Punkten 1.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 2.

*Ifrågasatt
förbud mot
utskänkning
af vin och
maltdrycker å
lägerplatser.*

Herr Dickson: Kammaren torde erinra sig, att frågan om utskänkningen på lägerplatser är en fråga, som återkommit vid flere riksdagar. Den har dock icke i denna kammare föranlett någon diskussion, såvidt jag kan minnas. Ty framställningarne hafva afstyrkts af utskottet, och utskottets utlåtanden hafva utan diskussion bifallits af kammaren. I år har frågan varit föremål för behandling i två utskott. Kammarens ledamöter hafva nyss fått till sig utdeladt särskilda utskottets n:o 1 utlåtande n:o 2 och på sid. 118 kan man

der finna, att särskilda utskottet ansett det såsom »ett önskemål, att utskänkningsen af rusdrycker inom kasernområden och å mötesplatser så långt möjligt är inskränkes». Mot detta uttalande är endast en reservation afgifven, nemligen af herr Ollas A. Ericsson, som ansett, »att utskottet bort uttala sig för förbud mot försäljning och utskänkning inom kasernområden och å lägerplatser af spirituosa, vin och maltdrycker, med undantag af svagdricka».

Ifrågasatt förbud mot utskänkning af vin och maltdrycker å lägerplatser.
(Forts.)

Det tillfälliga utskott, hvars betänkande nu föreligger, har ställt sig på en annan ståndpunkt. På sid. 7 i betänkandet kan man finna, hurusom utskottet framhåller »den moraliska styrka att motstå frestelsen till förtärande af starka drycker, som en längre tids afhållsamhet från deras bruk otvifvelaktigt skänker», och att det skulle vara bra för de värnpliktige att öfva sig »genom iakttagandet af sträng återhållsamhet under den tid de tillbragte på mötesplatsen.» Detta är väl ändå att gå för långt. För min del önskar jag naturligtvis, att vi skola få en kraftig arméorganisation, och jag är öfvertygad om att de värnpliktige under öfningarne skola utbildas äfven såsom medborgare och komma att hafva ganska stor fördel af den uppfostran de då erhålla. Jag finner också, att de värnpliktige måste underkasta sig hvarjehanda uppoffringar och inskränkningar. Men att dessa uppoffringar och inskränkningar skola gå så långt som till fullständig afhållsamhet från vin och maltdrycker tror jag är att gå alldeles för långt.

Nu finner jag visserligen, att utskottet icke dragit alla de konsekvenser af detta sitt uttalande, som det kanhända skulle kunnat göra. Det har nemligen icke talat om försäljning i marketenteri på kasernområden; men det kan ju hända, att motionen varit så affattad, att utskottet icke haft anledning att komma in på denna fråga. Utskottet har också gjort undantag för servering vid måltider. Men då man läser det betänkande i frågan, som förra årets tillfälliga utskott afgaf, så finner man der framhållet, att det icke kan komma i fråga någon servering af öl under måltiderna; ty då sitta de värnpliktige i kronans mathallar och äta kronans mat. Då serverar man ju icke öl, utan om öl skall serveras, så måste det vara i marketenterierna. Jag finner således, att utskottet här gått väl långt.

Utskottet har äfven inlåtit sig på en farlig fråga, nemligen på frågan om skilnaden mellan öl och svagdricka. År 1892 aflät Riksdagen till Kongl. Maj:t en skrifvelse i denna riktning. Då hördes kontroll- och justeringsbyrån, och denna uttalade, att det icke vore möjligt att uppställa någon artskilnad mellan öl och svagdricka. Sedermera har en komité varit tillsatt för behandling af frågan om maltdryckslagstiftningen, och denna komité afgaf förra året ett betänkande, deri på ett synnerligen uttömmande sätt framhölls, att det för närvarande icke kunde uppdragas någon gräns mellan svagdricka och öl. Anledningarna äro mångahanda. För det första förhåller det sig olika med jäsningen af maltdrycker och af vin och sprit. I vin och sprit

*Ifrågasatt
förbud mot
utskänkning
af vin och
maltdrycker å
lägerplatser.
(Forts.)*

är jäsningsproceduren avslutad, men hos maltdrycker fortgår jäsningen alltjemt. Det kan således hända, att — om man uppställer en sådan der alkoholgräns — en vara, då den skickas i marknaden, är laglig, men då den säljes, olaglig. Det kan också hända, att den är laglig, då den tages i beslag, men lagstridig, då den sedermera kemiskt undersökes. Härtill medverkar också en annan omständighet, nemligen att det är så svårt att undersöka alkoholhalten i maltdrycker. Malt-drycker innehålla nemligen, förutom vatten, dels sprit, dels extrakt-ämnen. Spriten är lättare än vatten, extraktämnena tyngre. Om man nu anställer en undersökning med areometer, så kan man alls icke veta, om den specifika vigten, som dervid utrönes, beror på tillvaron af det ena eller det andra ämnet.

Det är sålunda en mycket vansklig fråga, som utskottet inlåtit sig på. Utskottet tyckes emellertid tro, att man icke behöfver fastställa någon gräns, utan att man blott behöfver begagna uttrycket »svagdricka», och den skall man sedan känna igen på smaken. I det afseendet skall jag be att få åberopa ett exempel från Finland. I Finland finnes en mycket rationel beskattning af maltdrycker, och der finnes också ett mycket rationelt undantag, nemligen att hembrygd är fri från beskattning, men med det farliga tillägget, att hembrygd svagdricka fritt får säljas. Någon gräns för alkoholhalten har icke uppstälts, och folket har blifvit, att det skickats ut i marknaden ett slags svagdricka — det heter *varinkalja* på finska — som förmodligen smakar mycket illa och surt, men som innehåller mellan 4 och 5 procent alkohol. Detta kan följaktligen, om lagstiftningen ej ändrats, lika väl som vanligt öl användas såsom rusdryck och blir också i hög grad missbrukadt.

Nu säger man kanhända, att sådana fall torde man kunna öfverlemna åt vederbörande chefsembetens bedömande. Men har man detta förtroende till chefsembetena, så borde man också kunna anförtro åt dem att i allmänhet ordna försäljningen af maltdrycker på lägerplatserna. Chefsembetena äro i tillfälle att begränsa tiden för försäljningen och att afbryta försäljningen, när det behöfves. Om de nu icke få reglera försäljningen och maltdrycker följaktligen icke kunna på laglig väg åtkommas på mötesplatserna, så kunna två fall inträffa. Det ena är lönkrögeri. Det kan blifva ganska farligt; men det är ju möjligt, att äfven det kan genom ordningsmagten bekämpas. Men då kommer det en fara, som icke kan bekämpas af ordningsmagten — och det är de goda vännerna, som komma att besöka de värnpliktige. Dessa goda vännar skola då komma att medföra starka drycker. Öl är mycket besvärligt att medföra, men brännvin, konjak och punsch kan man föra med sig ganska lätt i sina vagnar eller korgar, och detta, tror jag, är en fara, som våra militärer äro mycket rädda för.

Jag tror, att den fråga, som nu föreligger, löses bäst såsom hit-

tills af vederbörande chefsembeten, och jag ber därför att få yrka afslag å utskottets hemställan.

Herr Nordenfalk: Den föregående ärade talarens hufvud-
anmärkning var den, att utskottet gått för långt i sin hemställan. Denna hemställan går emellertid, såsom kammaren behagade finna af betänkandet, icke ut på något annat än en fråga till Kongl. Maj:t, huruvida icke man skulle kunna borttaga utskänknigen af vin, öl och porter på lägerplatserna, för att dessa drycker måtte blifva ersatta af svagare maltdrycker. Vore det nu fråga om personer, som vant sig vid en viss kvantitet öl dagligen, kunde man ju deri möjligen söka ett skäl mot förbudet i den uppoffring dessa skulle göra genom att afstå från en dryck, som de för öfrigt kanske icke missbrukat. Men så är icke förhållandet; det gäller här tjuguettt- och tjugutvååriga ungdomlingar, hvilka alldeles icke äro vana vid förtäring af maltdrycker och således ej heller behöfva dem. Hvad de behöfva, det är dricka; men om sådant kommer att tillhandahållas dem, beror på den person, som har utskänkningsrätt å lägerplatsen. Anser han sig ha större förtjenst på att tillhandahålla öl, så kunna de värnpliktige icke få hvad de behöfva och vilja ha, men tillhandahållas hvad de icke borde få. Det vore önskligt, att ett sådant missförhållande blefve afhjelpat.

*Ifrågasatt
förbud mot
utskänkning
af vin och
maltdrycker å
lägerplatser.
(Forts.)*

Den förre ärade talaren framhöll, att uppställandet af en skilnad mellan starkare och svagare maltdrycker skulle kunna för domstolarne medföra en hel del svårlösta tvistefrågor. Jag tillåter mig då upplysa kammaren om, att det redan nu finnes åtskilliga länsstyrelser — jag vet fem eller sex, men de äro nog flere — som meddela tillstånd enbart till försäljning af svagdricka. Naturligtvis kunna de icke hafva gjort detta utan att hafva för ögonen, att den, som erhållit dylikt tillstånd, men säljer äfven öl, kan antastas och blifva lagförd. Om då denne nekar till förseelsen, så har ju domstolen redan nu att lösa en dylik tvistefråga. Jag förmodar, att det då kommer att gå så till, att domstolen tillkallar sakkunnige män, som analysera drycken och då förklara, antingen att drycken har så hög alkoholhalt, att den enligt deras åsigt kan och bör rubriceras som öl — i hvilket fall den tilltalade fälles — eller att drycken är så svag, att den enligt deras uppfattning bör hållas för svagdricka, då försäljaren frikännes. Komma de deremot och säga, att drycken står på gränsen mellan öl och svagdricka och att det är tvifvelaktigt, hvart den hör — ja, då frikännes den tilltalade, emedan det då ej blifvit visadt, att han sålt öl.

Vi stå verkligen här inför egendomliga förhållanden. Några länsstyrelser meddela, som sagdt, tillstånd till enbart utskänkning af svagdricka; andra åter anse sig, med afseende å ordalagen i gällande förordning, icke kunna bevilja tillstånd annat än till utskänkning af maltdrycker i allmänhet, det vill säga både öl och svagdricka, och ett dylikt tillstånd måste då ofta lemnas allenast därför, att i närheten finnes ett arbetarecentrum, der svagdricka konsumeras i större grad.

*Ifrågasatt
förbud mot
utskänkning
af vin och
maltdrycker å
lägerplatser.
(Forts.)*

Under tiden lär emellertid, enligt hvad det säges, försäljning af svagdricka litet hvarstades pågå utan tillstånd till någon utskänkning. Det vore önskligt, att dessa förhållanden blefve reglerade.

Såsom sagdt, äro domstolarne redan underkastade möjligheten att få till afgörande frågor om skillnaden emellan öl och svagdricka, och den anmärkning, som i det afseendet gjordes af den förre talaren, saknar därför all betydelse.

Man har sagt, att äfven om denna hemställan lände till afsedt resultat, kunde man ändock vänta sig, att maltdrycker komme att förtäras å lägerplatserna, trots all bevakning. Nå, det må nu vara sant, att brott mot polisförfattningen icke alltid blifva beifrade; men om några platser borde kunna hållas fria i det afseendet, vore det väl lägerplatserna. Jag förmodar, att befäl och underbefäl der skola anse som sin pligt att, utan att upptagas af fiskalisering från morgon till qväll, anmäla till beifran alla slags oordningar. Dessutom pläga ju länsstyrelserna förordna en person att med länsmans befogenhet vaka öfver ordningen i trakten kring mötesplatsen.

Det har icke af den föregående talaren kort och klart uttalats, att han anser, att öl *icke* kan undvaras, och såsom nämnt är, ligger hindret för att söka få svagare öl att ersätta starkare sådant i obefintligheten af en lagstadgad alkoholgräns.

Skulle det då verkligen vara så djerft att gå in till Kongl. Maj:t och fråga, om man icke på dessa platser kunde låta svagdrickat ersätta ölet? Frågan berör icke alls mathållningen på nfarketenteriet, der underofficerarne i allmänhet spisa, ej heller messen.

Den föregående ärade talaren åberopade kammarens beslut vid nästlidet års riksdag, då också fråga förevar om inskränkning i denna maltdrycksförsäljning. Det är sant, att saken då föll, men på en betänklighet, som numera icke bör existera, nemligen på den, att, om rätt till försäljning af öl vid matserveringen beviljades, beväringssynglingarne skulle gå in dit och köpa öl för att taga det med sig. Så behöfver ej befaras blifva förhållandet. Emellertid yttrade det tillfälliga utskott, som behandlat frågan, uti sitt af kammaren godkända betänkande, att utskottet »icke ett ögonblick varit tveksamt om den stora vigten af, att rättelse snarast möjligt åstadkommes i de missförhållanden, som framkallat motionerna». Och utskottet fortsatte: »Skall fosterlandsvännens förhoppning om svenska folkets villighet att för sitt lands försvar åtaga sig en utsträckt värnpligt kunna vänta snart förverkligande, måste folket vinna den öfvertygelsen, att de platser, dit dess söner samlas för att vinna utbildning för detta syfte, äro omhägnade af sedlig tukt, och att intet underlåtes af det, som kan göras för att skydda de unga mot frestelse och fall.» Detta är, om icke till ordalagen, så dock till innehållet detsamma, som utskottet nu har anfört.

Här har nog många gånger varit fråga om bestämmelser om en viss alkoholprocent såsom gräns mellan olika maltdrycker. Utskottet

har alldeles icke velat afgöra denna fråga; men utskottet har, under erkännande af sakens svårigheter, satt i fråga, om man ej dock skulle, innan sådan lagstiftning skett, kunna göra ett försök med ölförbud på lägerplatserna. Vi hoppas ju alla, att tillståndet på dessa lägerplatser skall blifva mönstergilt, icke blott i afseende å ordning, utan ock i afseende å tukt och sedlighet och i allmänhet en korrekt hållning. Vi kunna måhända bli ett förgångsland i afseende å förmågan att draga den största materiella och moraliska vinst af de kostnader, de värnpligtiges utbildning och undervisning medföra. Hvarje litet bidrag dertill är af stor vikt, och det är ur den synpunkten, utskottets betänkande bör ses.

Ifrågasatt förbud mot utskänkning af vin och maltdrycker å lägerplatser.
(Forts.)

Jag känner icke, hvilken åsigt kammarens flertal har i denna fråga, om detta förslag kommer att bifallas eller afslås. Skulle detta senare blifva fallet, vill jag emellertid här hafva uttaladt, att kammaren säkerligen inom en icke aflägsen framtid skall finna, att något måste åtgöras mot konsumtionen af starka drycker på lägerplatserna.

Herr greve och talman! Jag anhåller om bifall till utskottets hemställan.

Herr Björnin: Herr greve och talman! Man skulle kunna tro, att den här föreliggande frågan vore en af de allra viktigaste vid riksdagen, ty först föreligger den här i dag uti ett tillfälligt utskotts betänkande och om några dagar möta vi den åter uti försvarsutskottets betänkande; man skulle kunna tro, att ett rent af förfärligt tillstånd vore rådande på våra lägerplatser, hvilket måste med alla tillgängliga medel bekämpas och förbättras. Jag tror mig dock kunna försäkra — och jag är glad att dervid veta mig tala å hela det svenska armébefällets vägnar — att äfven detta befäl sträfvar för upprätthållandet af nykterhet, sedlighet och ordning. Och jag tror, att detta befäl skall gifva mig rätt, då jag vidare påstår, att just en sådan åtgärd, som den utskottet här föreslagit för frågans lösande, skulle åstadkomma de allra skadligaste verkningar. Ty det säger oss erfarenheten, att om man har försäljning af maltdrycker i en därför bestämd lokal, som öfvervakas af befälet hela dygnet och der den minsta oordning genast rapporteras och stäffas, skall sådant leda till vida bättre ordning på mötesplatsen, än om man går till ytterligheter och förbjuder all dylik försäljning, hvarigenom de, som önska förtära dylika drycker, tvingas att göra detta rundt om mötesplatsen, i stugor eller i skogen. Jag tror, att man då skall behöfva icke blott officerare och underofficerare och denne af Konungens befallningshafvande förordnade väbel, utan hela regementets personal för att upprätthålla ordningen, om man nemligen dermed menar, att man skall hindra ett förtärande i öfvermått af maltdrycker. Och hvad som vidare kommer att inträffa är, att man då öfvergår till starkare drycker, af det helt naturliga skäl, att dessa taga mindre plats än ölet. Visserligen möter det ej så stora svårigheter att bortmota ölutkörare på vägarne kring mö-

*Ifrågasatt
förbud mot
utskänkning
af vin och
maltdrycker å
lägerplatser.
(Forts.)*

tesfältet, men de farliga korgarne, som komma med bröder och systrar, återstå, och dessa äro värre, ty i dem ligga ej ölbuteljer, utan bränvinspluntan.

Nu förstår jag mycket väl hvad som finnes bakom detta utskotts-
betänkande; det har jag till fullo erfarit under diskussionen i särskilda
utskottet n:o 1. Man tror, att det ligger någon viss trollmagt i en
eftergift. Man skulle gå från det kloka till det mindre berättigade i
fråga om utskänkingen på mötesplatserna; man skulle taga ett steg
mot en skrifvelse, på det att man, tack vare den eftergiften, skulle
få mera tillmötesgående i den *stora frågan*, försvarsfrågan. Jag tror,
att den frågan kan stå alldeles säkert och stadigt för sig sjelf. Den,
som förmenar, att man genom eftergift i en eller annan punkt skulle
kunna få fram denna fråga längre, än den går af sig sjelf, den synes
mig fara mycket vilse.

Jag skall icke längre uppehålla kammarens tid, utan vill endast
till slut påpeka, att kammaren vid flera föregående tillfällen uttalat en
mening, motsatt den, som tillfälliga utskottet här gifvit till känna, och
ber att få förena mig med den förste talaren i hans yrkande om af-
slag å utskottets framställning.

Herr Wieselgren: Om kammaren lagt märke till de yttranden,
som här under diskussionen fälots, så skall kammaren ganska säkert
sluta sig till, att tillståndet på våra lägerplatser ändock icke måtte
vara det bästa. Ty det, som den senaste talaren anförde, vittnar väl
ändå om, att rusdrycker och lägerplatser hafva en inre frändskap med
hvarandra, hvilken sannerligen är allt annat än lycklig.

Under den tid jag följt dessa frågors äfvensom ock försvars-
frågans behandling i Riksdagen, har ingenting så ofta mött mig som
vårt folks rädsla för de inflytelser i sedlig eller, rättare sagdt, i
osedlig riktning, hvilka möta dessa unge män, för hvilka man i och
med ett förbättradt försvar skulle öka tjenstgöringstiden på lägret.
Hvar och en, som har någon kännedom om förhållandena, vet, att
under den tid, då våra härar marscherade omkring på de stora kon-
tinentala vidderna, lärde de sig der och medförde derifrån till sitt
nemland allt annat än goda seder. Det är antagligen en reflex från
de vanor, hvilka då identifierades med den s. k. soldatesken, som
gjort, att vårt folk med ganska mycken oro och ängslan betraktar
lägerlifvet för sina unga söner såsom en skola till något helt annat
än det, man anser vara en önskelig utveckling. Jag har icke sak-
kännedom nog för att kunna uttala mig om, i hvad mån dessa far-
hågor äro berättigade eller ej. Jag tror, att det väl kan vara olika
på olika lägerplatser. Man får då och då höra omtalas opinionsytt-
ringar från menige man på dessa lägerplatser, hvilka synas mig vittna
om vackra framsteg i en ädel uppfattning af krigarens yrke. Men
då det är ett faktum, att man rätt allmänt i vårt land hyser stark
missstro mot lägerlifvet, och då, såsom den senaste ärade talaren på-

pekade, det icke är fråga blott om ölvagnar, som svärma kring lägret, utan äfven om bröder och systrar, som komma dit med »pluntan» i korgen, så synes det mig, som om det verkligen vore befogadt att vidtaga någon åtgärd för att mota dylika olyckliga inflytelser.

Jag tror också, att man bör lägga märke till en annan sak, som förr varit ganska obeaktad, men som nu dess bättre börjar att blifva mer och mer känd. Om en ung man vill utbilda sig i idrott, så är den första regel, han vet att han skall iakttaga, den, att han skall afhålla sig från alkohol. Han vet, att om han icke gör det, så försvagar och dämpar han sin fysiska kraft. Han ålägger sig därför frivilligt försakelse af hvad som annars möjligtvis skulle vara honom angenämt att inmundiga. Han blir afhållsam; han blir just det, som utskottet här framhåller såsom ett önskemål för de unga på våra lägerplatser. Jag vågar fråga, mina herrar, är det icke en idrott, för hvars utöfvande dessa unga samlas på lägerplatsen? Är det icke då fullkomligt ändamålsenligt, att de iakttaga samma lefnadsvanor, som andra idrottsmän veta sig vara skyldiga att ålägga sig, derest de verkligen vilja uppdrifva sin fysiska kraft så långt, som möjligt är? Så långt ifrån att jag anser, att det är något otillbörligt kraf eller, såsom den första ärade talaren yttrade, att drifva saken för långt att ålägga dem en sådan afhållsamhet, vågar jag tvärtom säga, att detta kraf är det enda ändamålsenliga. Är det icke fullkomligt orimligt att, när vi samla vår ungdom för att utbilda den i vapnens bruk, på samma gång ställa till dess förfogande drycker, som försvåra eller kanske rent af för dem omöjliggöra ett uppnående af den utveckling i kraft och vapenfärdighet, som det annars skulle vara möjligt för dem att tillvinna sig och just är det, som åsyftas?

Förr antog man, att man stärkte sig genom att förtära sprit. Jag vill erinra herrarne om, att spriten just på den vägen gick in i vårt folks allmänna förbrukning. Det var under Erik den fjortonde och Johan den tredjes dagar, som bränvinet först spreds inom armén; det betraktades då såsom ett botemedel mot allt ondt, man ansåg, att man genom att dricka denna dryck stärkte sig, höjde sin kraft, gjorde sig mera skickad att utstå vedermödor och svårigheter. Nu har vetenskapen ju allt tydligare visat, att detta betraktelsesättet är alldeles origtigt och att just det motsatta tillvägagångssättet är det enda riktiga. I den mån skytten afhåller sig från sprit, blir hans öga säkrare och hans hand lugnare. Är det icke höjden af all orimlighet att strida för, att dessa, som skola utveckla sig i vapnens bruk, nödvändigtvis skola hafva tillgång till de varor, som förminska deras förmåga att på önskeligast bästa sätt använda sina vapen? För min del kan jag icke gifva annat än *ett* svar på den frågan. Jag är öfvertygad om, att i den mån vi mer och mer komma till insigt om den inre oförenligheten mellan spritdrycker och vapenöfningar, skall denna fråga lösa sig af sig sjelf, icke på den så mycket omtvistade sedlig-

*Ifrågasatt
förbud mot
utskänkning
af vin och
maltdrycker å
lägerplatser.
(Forts.)*

*Ifrågasatt
förbud mot
utskänkning
af vin och
maltdrycker å
lägerplatser.
(Forts.)*

hetsgrunden, men på den alldeles icke omtvistliga grunden af ändamålsenlighet i fråga om idrottens rätta handhafvande.

Jag skall icke gå in i alla de svårigheter, som ligga invecklade i dessa få rader af utskottets förslag. Jag är fullkomligt öfverens med den föregående talaren derom, att det är långt ifrån lätt att lösa denna fråga så, som åtminstone många af oss och som jag sjelf skulle önska att se den löst. Men då för stunden icke är fråga om något annat än att gifva landet ett bevis på vår önskan att i möjlig mån bidra till en ändamålsenlig fostran af vår ungdom på lägerplatserna, att således ock aflägsna en anledning, hvarigenom den inkastas i frestelser och ofta sättes ur stånd att på bästa möjliga sätt till fosterlandets bätnad sköta sin manliga idrott, så ber jag för min del, herr grefve och talman, att få yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Söderberg: Då motionären är af sjukdom hindrad att sjelf närvara för att försvara sin motion, skall jag taga mig friheten att yrka bifall till såväl motionen som utskottets förslag.

Herr Nordenfalk: En af de föregående talarne har väl ändock icke representerat armébefälet i den del af sitt anförande, der han talade med ringaktning om denna frågas vikt. Så betraktas frågan i hvarje fall icke af den allmänhet, som har söner eller släktingar på mötesplatserna. Den hoppas och önskar lifligt, att dessa platser icke måtte lemna ynglingarne ett första tillfälle att lära sig att konsumera starka drycker.

Samme talare har i utskottets föreliggande betänkande spårat försvarsfrågan. Jag har trott, att utskottets motivering skulle gifva vid handen, att utskottet betraktat denna fråga i och för sig sjelf. Men han har lemnat mig anledning förklara, att åtminstone jag — om icke, såsom jag hoppas, alla utskottets ledamöter — är bestämd motståndare mot sammankoppling med försvarsfrågan af andra frågor, som icke hafva med densamma att skaffa.

Herr Sandberg: Jag vill endast uttala, att jag till fullo instämmer i allt hvad herr Wieselgren i denna fråga anført.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, gjorde herr talmannen i enlighet med derunder förekomna yrkanden propositioner, först på bifall till hvad utskottet i nu föredragna punkt hemställt samt vidare på afslag derå, och förklarade sig finna den förra propositionen, hvilken förnyades, vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller hvad Första Kammarens tillfälliga utskott hemställt i punkten 2 af utlåtandet n:o 5, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås utskottets hemställan.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 50;
Nej — 52.

Justerades fem protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr talmannen beslöts, att på föredragningslistan till nästa sammanträde skulle sättas främst de under dagen första gången bordlagda ärendena och näst derefter statsutskottets memorial n:o 85.

Kammaren åtskildes kl. 12,38 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

---

*Ifrågasatt
förbud mot
utskänkning
af vin och
maltdrycker å
lägerplatser.
(Forts.)*

Fredagen den 10 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Justerades protokollet för den 8 i denna månad.

Upplästes ett inlemnadt läkareintyg af följande lydelse:

Riksdagsmannen i Första Kammaren herr ingenjören *Carl Jehander* är på grund af Bronchitis acuta (lungkatarr) förhindrad tills vidare att deltaga i riksdagsarbetet.

Göteborg den $\frac{6}{5}$ 1901.

Manne Bergengren.
Stadsdistriktsläkare.

Anmäldes och bordlades

konstitutionsutskottets utlåtanden:

n:o 7, i anledning af väckt motion med förslag till ändrad lydelse af § 41 riksdagsordningen; och

n:o 8, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af § 42 regeringsformen; äfvensom

kammarens tillfälliga utskotts utlåtanden:

n:o 8, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning, huru genom lagstadgad bokföring m. m. större trygghet mot oredlighet må kunna vinnas; och

n:o 9, i anledning af väckt fråga om skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan, att alla bestämmelser om rang, utom för hofvet, måtte upphävas.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran sammansatta stats- och lagutskottets den 8 innevarande månad bordlagda utlåtande n:o 9, äfvensom kammarens tillfälliga utskotts samma dag bordlagda utlåtande n:o 7.

Vid föredragning af statsutskottets den 7 och 8 innevarande maj bordlagda memorial n:o 85, med anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen under andra, tredje, fjerde, femte, sjette, sjunde, åttonde och nionde hufvudtitlarne gjorda framställningar om anslag för beredande af dyrtidstillägg för år 1901 åt en del tjenstemän och betjente m. m., godkändes den i detta memorial föreslagna voteringsproposition.

Protokollsutdrag härom blef derpå justerat.

På framställning af herr talmannen beslöts, att de under dagen första gången bordlagda ärendena skulle sättas främst på föredragningslistan till morgondagens sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 2,46 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Lördagen den 11 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 12,30 e. m.

Justerades protokollet för den 4 i denna månad.

Herr talmannen tillkännagaf, att herr *Rohde* anmält sig vara af illamående förhindrad att bevista dagens sammanträde.

Anmäldes och bordlades bankoutsrottets memorial n:o 11, angående ändringar i bankoreglementet och i riksbankens aflöningsstat m. m.

Anställdes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af bevillningsutskottet i dess memorial n:o 29 föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att tulltaxerubriken *Kautschuk* eller *Gummi elasticum*, vulkaniserad eller icke, samt *Gutta percha* skall erhålla följande förändrade lydelse:

Kautschuk eller *Gummi elasticum*, vulkaniserad eller icke, samt *Gutta percha*:

oarbetad	—	<i>fria.</i>
arbetad:		

ebonit (hårdgummi:)

plattor, rör, tråd och stänger	—	<i>fria.</i>
andra arbeten, ej specificerade	1 kilogram	1: 20

andra slag:

i skifvor utvalsad:

af 5 mm. tjocklek eller deröfver, med eller utan väfinlägg	1 kilogram	1: 20
--	------------	-------

af mindre tjocklek än 5 mm., med eller utan väfinlägg ..... 1 kilogram 0: 60

Anm. Af mindre tjocklek än 1 mm. med väfinlägg tullbehandlas såsom väfnader, vattentäta.

maskinremmar, äfven i förening med annat material ..... 1 kilogram 0: 60

tråd, rör, slangar, buffers och packningar, äfven i förening med annat material ... 1 kilogram 1: 20

andra arbeten, ej specificerade, härunder inbegripna skodon och i trähylsa infattad kautschuk ..... 1 kilogram 1: 20

Anm. Intet afdrag i vigten medgifves för askar, kartor och pappersomslag.
röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej.

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutit afslå såväl utskottets hemställan som den i ämnet väckta motionen.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 84;

Nej — 58.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 298, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 45 ja och 175 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 129 ja och 233 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nejpropositionen.

Anställdes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 83 föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att hvad utskottet i sitt utlåtande n:o 72 hemställt af Riksdagen afslås, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej.

Vinner Nej, har Riksdagen, i enlighet med Andra Kammarens beslut, med bifall till Kongl. Maj:ts proposition n:o 58, på extra stat för år 1902 beviljat ett anslag af 30,000 kronor, att redan under innevarande år, i mån af behof, användas för verkställande af den utaf Riksdagen i skrivelse den 14 maj 1900 begärda undersökningen i syfte att utröna hela antalet af sinnessjuka i riket och, så tillförlitligt som möjligt, huru stor del af dem må anses vara i behof af vård å anstalt för sinnessjuka.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 90;

Nej — 51.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 299, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 54 ja och 165 nej, samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 144 ja och 216 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 85 föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, *att*, i anledning af hvad Kongl. Maj:t under 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 och 9 hufvudtitlarne föreslagit i fråga om beviljande af anslag till dyrtidstillägg, Riksdagen må, för beredande af dyrtidstillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjente inom de olika departementen jemte dertill hörande embetsverk, kärer och stater, under nedannämnda hufvudtitlar på extra stat för år 1902 anvisa särskilda förslagsanslag till följande belopp, nemligen:

under andra hufvudtiteln	-----	kronor	80,000: —
» tredje	» -----	»	3,500: —
» fjerde	» -----	»	600,000: —
» femte	» -----	»	170,000: —
» sjette	» -----	»	1,200,000: —
» sjunde	» -----	»	200,000: —
» åttonde	» -----	»	450,000: —
» nionde	» -----	»	85,000: —

att utbetalas med iakttagande, att för beräkning af dyrtidstillägg skola gälla följande grunder:

1:o) Dyrtidstillägg utgår med tio procent å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 500 kronor.

2:o) Från åtnjutande af dyrtidstillägg undantagas

- a) de tjänstemän och betjente, i hvilkas aflöning ingå bostads- eller boställsförmån in natura;
- b) de tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst för innevarande år uppgå till högre belopp än 7,000 kronor;
- c) de tjänstemän och betjente, hvilkas sammanlagda inkomster af arbete år 1900 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattats till högre belopp än 7,000 kronor.

3:o) Dyrtidstillägg må allenast tilläggas tjänstemän och betjente, hvilkas aflöning blifvit af Konung och Riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter af Riksdagen pröfvade grunder.

4:o) Dyrtidstillägg beräknas endast å aflöningsförmåner, hvilka utgå af statsmedel. Der aflöning bestrides dels af statsmedel, dels ock af andra medel, beräknas dyrtidstillägg endast å den del deraf, som utgår af statsmedel, dock att åt lärare vid universiteten och allmänna läroverken, i hvilkas aflöning ingå jemväl andra medel än statsmedel, dyrtidstillägg må beräknas å hela det belopp, hvartill aflöningen blifvit, på sätt i nästföregående moment sägs, bestämd att minst uppgå. Dyrtidstillägg må äfven beräknas å sådan inqvarteringsersättning, som vid vissa arméns truppförband utgår af kommuners medel.

5:o) Dyrtidstillägg beräknas å följande slag af aflöningsförmåner: lön;

tjänstgöringspenningar, deri inberäknadt häradskrifvare tillkommande tillägg till deras fasta tjänstgöringspenningar; kontant bostads- och inqvarteringsersättning; arfvode; beklädnadsersättning vid armén och flottan; med lön likställt lönetillägg; samt dagaflöning vid armén och flottan.

6:o) Dyrtidstillägg till den, som af stats medel åtnjuter lön eller arfvode för två eller flere befattningar, utgår endast för en af dessa, nemligen för den, som medför högsta aflöningen, eller, derest denna på mer än ett ställe är lika, för den af dem, till hvilken han först blifvit befordrad, samt

7:o) Dyrtidstillägget anses tillhöra lönen.
samt att dyrtidstillägg i enlighet med förenämnda grunder jemväl må för innevarande år utgå till tjänstemän och vaktmästare vid flottans pensionskassa; röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej.

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutit att icke bifalla hvad Kongl. Maj:t under 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 och 9 hufvudtitlarne föreslagit i fråga om beviljande af anslag till dyrtidstillägg samt att jemväl afslå Kongl. Maj:ts förslag om dyrtidstillägg åt tjänstemän och vaktmästare vid flottans pensionskassa.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 124;

Nej — 15.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 300, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 109 ja och 111 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 233 ja och 126 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran konstitutionsutskottets nästlidne dag bordlagda utlåtanden n:is 7 och 8 äfvensom kammarens tillfälliga utskotts samma dag bordlagda utlåtanden n:is 8 och 9.

Vid förnyad föredragning af sammansatta stats- och lagutskottets den 8 och 10 innevarande månad bordlagda utlåtande n:o 9, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af 1 och 8 §§ i grufvestadgan den 16 maj 1884, biföll kammaren hvad utskottet i detta utlåtande hemstält.

Vid förnyad föredragning af kammarens tillfälliga utskotts den 8 och 10 innevarande maj bordlagda utlåtande n:o 7, i fråga om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning rörande åstadkommandet af förbättrade uppgifter om rikets in- och utförsel af varor m., biföll kammaren hvad utskottet i detta utlåtande hemstält.

Vid förnyad föredragning af statsutskottets den 7 och 8 i denna månad bordlagda memorial och utlåtande:

n:o 84, med föranledande af kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om Kongl. Maj:ts proposition i anledning af en underdånig ansökning om koncession å anläggning af jernväg från Kiruna station vid statsbanan mellan Gellivare och riksgränsen till Svappavaara i Norrbottens län, samt

n:o 86, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till statens jernvägar af ett jordområde af förra militiebostället 5¹/₈ mantal Billeholms gård n:o 1 i Malmöhus län,

biföll kammaren hvad utskottet i dessa betänkanden hemställt.

Justerades tre protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr talmannen beslöts, att bankoutskottets under dagen bordlagda memorial n:o 11 skulle sättas främst på föredragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 1,39 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.
